

Klarspråk och förståelighet på webben

Olle Olsson

Swedish W3C Office

Swedish Institute of Computer Science (SICS)

“Myndigheternas webbsidor” – Stockholm, Sweden, oktober 16, 2008

© 2008 W3C

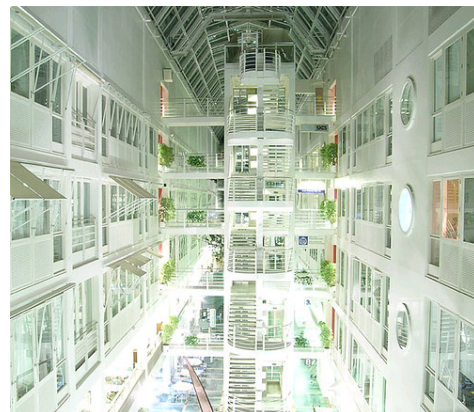
SICS – Swedish Institute of Computer Science

Nationellt forskningsinstitut

- FoU inom informations- och kommunikationsteknologier (IKT)

Mål:

- Bedriva avancerad och fokuserad forskning på strategiskt viktiga områden inom IKT

Sponsorer:

TeliaSonera, Ericsson,
Saab Systems,
FMV (Defence Materiel Administration),
Green Cargo (Swedish freight railway operator),
ABB,
Bombardier Transportation

- Innehåll
 - Det som innehållsansvariga tillhandahåller
 - Det som användare kan komma åt
- Teknologi
 - Teknologier för nätverksbaserad åtkomst, för presentation, för interaktion, ...
 - Metodik för innehållskonstruktion
- Webbens arkitektur
 - Digitala resurser
 - Sammanlänkade

Var står vi nu?

- Innehåll som växer över utan begränsningar
 - Alltmer digitalt innehåll
 - Allt fler leverantörer av innehåll
 - Alltmer förväntan från användare
- Stödjande teknologier och teknologiramverk
 - Webbserver, "Content Management Systems", författarverktyg, ...
 - Sökverktyg, portaler, ...
 - Webbläsare, mediahanterare, ...

Traditionella webben

- Textorienterad
 - Sidor med textuellt innehåll
 - Uppsättningar av webbsidor på en webbplats
 - Länkar mellan
- Standarder
 - Uppmärkning av webbinnehåll (HTML, ...)
 - Kommunikationsprotokoll (HTTP, ...)
 - Funktionalitet i webbläsare (beteende)
 - Skriptspråk (JavaScript, ...)
 - Riktlinjer för innehåll, författarverktyg, webbläsare

Hur använder vi webben?

- Använder vi de medel som finns?
 - Vilka medel finns för att få en bra webb?
 - Standarder
 - Råd och riktlinjer
 - Policies
 - Hur används medlen?
 - Stora brister!
 - Låg medvetenhet?
 - Fel policies?
 - Hämmande krav (kostnad, tid, ...)?

En webb för alla

- Mål:
 - En webb för alla, vid alla tillfällen, överallt
 - Globalt perspektiv
 - Hänsyn till regionala skillnader – språk, kultur, tradition, ...
 - Hänsyn till olika användningskontext – apparater, användningssammanhang, ...
- Webbt teknologier
 - World Wide Web Consortium (W3C) tar fram webbstandarder
 - Standarder stöder vägen fram mot målet
 - ... och svarar upp mot användarkrav och -behov
 - ... och som kan stödjas tekniskt
 - ... och som accepteras och används av alla typer av intressenter i webben

Olle Olsson: "Klarspråk .. på webben"
"Myndigheternas webbsidor" (7)
© 2008 W3C

SWEDISH
INSTITUTE OF
COMPUTER
SCIENCE

Webbstandarder

- HTML, XHTML, XML
 - Uppmärkning av innehåll
- CSS, XSL, ...
 - Presentation, formattering
- P3P
 - Ramverk för policies för personlig integritet
- DOM
 - Objektmodell för dokument
- SMIL, SVG, PNG, ...
 - Multimedia
- Mobil Web
- Etc....

Olle Olsson: "Klarspråk .. på webben"
"Myndigheternas webbsidor" (8)
© 2008 W3C

SWEDISH
INSTITUTE OF
COMPUTER
SCIENCE

Vad nytt idag?

- Den “nya webben”
 - Nya paradigmer för webben
 - Nya sätt att använda teknologier
 - Nya teknologier
 - Nya förväntningar
- Web 2.0, Webbtjänster (“Web Services”), ...
- Nya utmaningar för webbplatsägare

Skifte 1: innehåll vs. tjänster

- Traditionellt: innehåll levereras till användare, användare konsumerar
- Alltmer viktigt med tjänster: webbplatser tillhandahåller tjänster – informationstjänster, verksamhetstjänster, ...
- Fråga: Vad är information? Vad är tjänst? Hur avbilda det man har till webbsidor resp tjänster?

Skifte 2: text till tal

- Traditionellt: innehåll konsumeras visuellt
- Alltmer användning av syntetiserat tal, genererat från textuellt webbinnehåll
- Teknologin levererar helt användbar kvalitet
- Standarder ger stöd för talgenerering
- Fråga: hur skall textuellt innehåll produceras som ger bra tal?

2008-10-10 06:41

Webb för öronen

Av Anders Lotsson |

Forskning Även i fattiga länder finns det gott om mobiltelefoner - men ont om datorer. Därför arbetar forskare i Indien på att ge landsbygdens datorlösa invånare tillgång till en webb.

Computer Sweden

Skifte 3: text till text

- Traditionellt: innehåll levereras till användare, så som det producerats
- Alltmer förekommande: leverera innehåll till användare som är en transformation av originaltext.
- T.ex. Översättning till annat naturligt språk, kondensering, abstrahering, ...
- Fråga: Hur konstruera textuellt innehåll som går bra att transformera?

Google Search [Advanced](#) [Preferences](#)

Webb

[Webb för öronen - Computer Sweden](#) - [[Translate this page](#)]
10 okt 2008 ... [Webb för öronen](#). Av]. Forskning Även i fattiga länder finns det gott CS seniorreporter och språkvårdare Anders Lotsson ett rättstavat ...
computersweden.idg.se/2.2683/1.184691/webb-for-oronen - 149k -
[Cached](#) - [Similar pages](#) - [Note this](#)

Skifte 4: innehåll till annat medium

- Traditionellt: innehåll konsumeras av användare, så som det producerats
- Viktigt för “en webb för alla”: webb för användare med funktionshinder
- Tekniska hjälpmedel, “assistive technologies”
- Fråga: hur konstruera innehåll som blir tillgängligt för funktionshindrade?
 - Råd och riktlinjer definierade och stödda!

Skifte 5: innehåll i andra media

- Traditionellt: innehåll är textuellt representerad information
- Numera är webben ett multimedialt rum: bilder, grafer, ljud, video, ...
- Stött av webbt teknologier
- Fråga: hur välja optimal kombination av media till användaren?

Skifte 6: den mobila webben

- Traditionellt: webben används på en skärmorienterad dator
- Mobiltelefoner nu nätverkade och multimediala
- Allt fler vill åtkomma webben på mobilen
- Innehållsägare vill ha kostnadseffektiv produktion/förvaltning av innehåll
- Basteknologier på plats, kritiska standarder finns, ...
- Fråga: hur konstruera återanvändbart innehåll?

Skifte 7: ytterligare leveranskanaler

- Traditionellt: webbinnehåll paketeras för att konsumeras på ett sätt
- Nya kanaler dyker upp: RSS, NewsFeeds, ...
- "Samma" innehåll levereras i olika former på olika kanaler.
- En och samma källa för innehållet
- Fråga: hur konstruera innehåll som kan levereras på användbart sätt över olika kanaler?

Skifte 8: sammanställt innehåll

- Traditionellt: webbinnehåll paketeras i en webbsida som är precis det som användaren varseblir
- Nya former för sammanställd information har fått spridning ... “mash-ups”
- Innehåll från olika källor sammanställs till ny innehållspaketering
- Kan vara oberoende innehållsägare
- Fråga: hur kan man konstruera innehåll som klarar av att mixas med annat innehåll?

Skifte 9: genererat innehåll

- Traditionellt: webbservern levererade färdigförpackade webbsidor
- Nu alltmer innehåll sammanställs ur databaser och paketeras som webbsidor när användaren vill ha en “webbsida”
- Databasen fylld med innehållsfragment (stora eller små)
- Fråga: hur kan man konstruera innehåll då man inte är helt säker på det hur det kommer att paketeras i slutänden?

Skifte 10: berikat innehåll

- Traditionellt: webbinnehåll var presentationsuppmärkt text
- Nu alltmer användning av semantiskt annoterade sidor
 - Semantiska webben
 - Standarder: RDF, OWL, SPARQL, ...
- Skall stödja maskinell bearbetning av innehållet
 - Bearbetning på server
 - Bearbetning i webbläsaren
- Fråga: hur definierar man riktlinjer för semantisk annotering av innehåll?

Sammanfattning

- Den traditionella webben kunde förstås som webbplatser populerade med webbsidor, färdiga för leverans
- Innebörden av termen "*webbsida*" förändras:
 - Från konstruktörsperspektiv: "jag konstruerar webbsidan"
 - Till webbläsarperspektiv: "jag hämtar webbsida"
- Men det som ses av användaren är sammanställt i webbläsaren
 - JavaScript bygger presentationen i läsaren
 - JavaScript hämtar informationsfragment vid behov
- Utmaningen:
 - hur använda existerande standarder, teknologier, metodik, riktlinjer, policies, för att etablera och förvalta webbvärdet